

Notranjec

GLASILO

„POLITIČNEGA IN GOSPODARSKEGA DRUŠTVA ZA NOTRANJSKO.“

Št. 20.

V Postojni, 10. oktobra 1905.

Leto I.

Spremembe pri deželni vladi Kranjski.

Dosedanji deželni predsednik kranjski, baron Viktor Hajn, pride kot sekcijski načelnik v ministrstvo in njegov dosedanji namestnik dvorni svetnik dr. Šafgoč je postal namestniški podpredsednik v Trstu. Kot deželni predsednik pride v Ljubljano namestniški podpredsednik iz Trsta gospod Božidar Švarc, kot dvorni svetnik pa ministrski svetnik grof Korinski.

Klerikalcem na ljubo so se izvršila ta za nemške barone in grofe prijetna iznenadenja.

Od tistega časa namreč, ko so klerikalci pričeli v deželnem zboru za našega kmeta pogubno obstrukcijo in jo tirali tako daleč, da niso mogli več nazaj, so ugibali, kako se rešiti iz neprijetne zagate. Napravili so svojim bogovom žrtvenik in iskali grešnega kozla, ki bi ga lahko nanj postavili. Sedanji ministrski predsednik bi bil rad v prijaznih razmerah z vsemi stranikami, z vsako mešetari. Klerikalcem je žrtvoval Hajna. Mi nimamo vzroka žalovati za Hajnom in če je res s tem odprta pot delovanju deželnega zbora, nam naša iskrena želja, da deželni zbor dela v korist naši ubogi deželi, celo veleva, da klerikalcem privoščimo njihovo „zmago“.

Mesto Hajna je imenovan zopet Nemec iz Tirolov. Slovenci na Kranjskem bi prav lahko zahtevali, da je naš prvi uradnik slovenski domačin. Slovenske stranke bi se morale proti takim imenovanjem zavarovati. Čujemo pa, da predsednik „zna slovenski“. Na to moramo ostro paziti, da se uradovanje posloveni, da nam ne bodo štulili nemških odlokov in tiskovin, da ne bo nemška prošnja več veljavna kot slovenska.

Na vlado imamo nešteto zahtev, narodnih, kulturnih, gospodarskih. Tu je razloček med našo vlado in dobro vlado. Sama bi morala videti, kje kaj manjka, sama proučevati razmere, sama v zvezi s prebivalstvom začeti s pomočjo. Pri nas pa moramo drezati desetletja, predno kaj stori.

Mi ne rabimo takih vlad, ki bi le komandirale žandarmerijo, ki le polnijo kakšne ječe, ki jo privlečemo na lice mesta, ko so že nastale hude bolezni, ko je hudournik že poplaval polja, ko se je potok že razlil v velikansko povodenj, ne potrebujemo vlad, ki le računajo pri zeleni mizi, kako bi razdelili davke, ampak: vlada mora biti na mestu, ko se je nesreča šele pripravljala, in odpraviti nevarnost, neprenehoma bi morala proučevati okraje, poročati in učiti navzgor in navzdol, iskati želje prebivalstva, ne pa tiščati ga k tlom, da se ne bi začule.

Mi ne rabimo vlade, ki sedi v aktih, ampak ki zaupno hodi med ljudstvom, da mu pomore. In če se pojavijo nedostatki in želje, potem ne rabimo vlade, ki bo leta in leta „poizvedovala“ in presojala od instance do instance in odločila, ko je pretekel ugodni trenotek in je škoda že velika. V upravnih zadevah je treba naglega uradovanja.

Tisoč želj bi danes mogli tu napisati v vsprejem novega predsednika. Tujec je in težko, da bo imel srce za deželo Kranjsko. Nemožno, da bi kaj izvršil, pa je, če se obda s tujci. Če mu bodo z dežele poročali baroni ali nemškutarji, ne bo spoznal, kaj mora storiti. Nemcu smrde Slovenci, baronu pa ljudstvo. Od takih ni lahko pričakovati, da bi požrtvovalno in vestno delali v ljudstvu. Zato dajte Slovencem domačih vladnih uradnikov od nižjih do visokih mest. Če ne bodo izobraženi in delavni Slovenci vladni uradniki, bo ostalo isto razmerje vedno: na strani ljudstva nezaupnost, bojazen, na strani vlade naduta visokost. Jako žalostno je danes razmerje med vlado in ljudstvom, da je na uspešno delo težko misliti, dokler se tam zgoraj, pri vladi nazori, mišljenje, morda tudi znanje močno ne preustroji. Vladni uradnik bi imel biti prvi ljudski uradnik.

Neodvisni deželani smo. Vlada ima dolžnost, nas slišati. Zato naj izgine tisto prosjačenje, ampak govorimo z vlado odkrito in odločno, ona pa naj se odvadi visokosti in komandiranja.

Politične vesti.

Za splošno, jednako, tajno volilno pravico je bilo stavljenih v državnem zboru šest nujnih predlogov. Vznešeno in prepričevalno sta jo zagovarjala Mladočeh dr. Kramar in socialist Dašinski. Proti predlogu so glasovali izmed Slovanov le poljski plemenitaši in par čeških grofov. Če se uvede splošna, jednaka volilna pravica, imamo Slovani veliko večino. Nujnost predlogov je bila odklonjena, ker jim treba $\frac{2}{3}$ večine. Za je glasovalo 155, proti pa 114 poslancev. Visoko število glasov pomenja sijajno zmago ideje splošne, jednake volilne pravice. Ne bo dolgo in bo v resnici zmagala. Kdor sodi in računa nepristransko, bo razvidel, da slone dolžnosti in bremena za državo na vseh, naj imajo tudi vsi pravico! Tisoči in tisoči ljudi, ki postanejo volilci, se začnejo zanimati za javno življenje, se politično izučujejo, postajajo državljani. — Kdor pa je pošten zagovornik splošne, jednake volilne pravice, ta ne bo le hujskal in kričal kakor to delajo kranjski klerikalci, ampak bo delal z vsemi močmi, da bo volitev res izraz prepričanja. Pri vsakem volilnem redu najdeš mnogo takih, ki ne volijo po razumu in prepričanju: le poglejmo, sedanji volilni red nam je prinesel Drobniče, Dularje in Šusteršiče. Za splošno, jednako volilno pravico tedaj delamo, ko pomagamo, da postanejo ljudje samostojni. Ko se

borimo proti klerikalizmu, ki tira ljudstvo pod komando duhovščine, ko ljudstvo duševno in gospodarsko trgamo iz klerikalnih spon, pripravljamo splošno, jednako volilno pravico. Kdor kriči zanjo, pa ni ob enem za šolstvo in za ljudsko izobrazbo, kdor ne širi svobodnih časopisov in si torej hoče vzgojiti zavisne in nesamostojne volilce, temu je splošna volilna pravica le sredstvo, s katerim se na zunaj kaže ljudskega prijatelja. Le sem z dobrim šolstvom, knjigami in časopisi! Zahteva po splošni, jednaki, tajni volilni pravici je opravičena, in Notranjci se klerikalizmu ne bojimo, kajti naše ljudstvo postaja bolj in bolj samostojno. Kjer pa se glasi samostojnost, tam že klenka mrtvaški zvon klerikalizmu.

Državni in kranjski deželni zbor. Državni zbor je odgođen. Naš deželni zbor je sklican na dan 25. oktobra. Poslanec Šuklje je v nujnem predlogu opozarjal vlado na izseljevanje, zahteval je železnice v Belo Krajino.

Zveza slov. sokolskih društev je izvolila za starosto dr. Ravniharja (Ljubljana), za načelnika Smrtnika (Celje), za podstaroste dr. Treo-ta (Gorica) in dr. Karlovška (Celje). Volitev staroste je prinesla nepričakovan boj med dr. Ravniharjem in dr. Murnikom. Dr. Kušar je podpiral Murnika s tem, da je zahteval, da mora biti starosta član liberalne stranke. Proti njemu je nastopil dr. Treo, češ da politika ne spada v sokolstvo, klerikalci pa itak nimajo pristopa

Listek.

Zrak, voda, svetloba in toplota.

(Konec).

Zgodilo bi se namreč tekom let, da bi zamrznila vsa morja; poginile bi vsled tega vse morske živali in na suhi zemlji bi bila toplina veliko prenizka, da bi se moglo življenje bujno in krepko razvijati.

Naravoslovci nas uče, da se je življenje pričelo v vodi. Še le tedaj, ko živali niso imele več dovelj prostora v vodi, morale so se polagoma privaditi suhi zemlji.

Znamenito je, da kaže voda, če se razteguje, veliko moč in silo. To se godi n. pr. vselej, kadar se dela led. Kaka silna napetost nastopi v tem slučaju, imamo pri liko opazovati pri velikih skalah, ko počenja v njihovih razpoklinah voda zmrzovati. Z lahkoto jih razžene v drobne kosce. Tako je velik del rodovitne in mastne zemlje nastal na ta način, da je voda zdrobila kamenje v pesek, ta pa se je po dolgem, dolgem času izpremnil v mehko prst.

Veliko moč in napetost ima sopara. Ako zaprto, deloma z vodo napolnjeno posodo, hudo segrejemo, razžene jo slednjič z veliko silo silen pritisk in naj bo posoda še tako skrbno in močno napravljena.

To lastnost vode znali so tehniki in inžinerji izrabiti na najkoristnejši način pri različnih parnih strojih.

V velikem parnem kotlu segreva se namreč voda in se tako pretvarja v soparo, ki hiti potem v močnih železnih ceveh v tako zvani cilindar, ki je podoben valju. V njem se nahaja močan in premičen bat, na katerega pritiska z vso silo vodena sopara. Temu hudemu pritisku se začne umikati bat in zažene s tem veliko kolo, s katerim so v zvezi vsa druga kolesa.

Da se v cilindru lahko bat premika sem in tja, je poskrbljeno na ta način, da pritiska sopara na bat enkrat z ene drugič z druge strani.

Iznajdba parnih strojev je za razvitek trgovine in industrije največjega pomena.

S pomočjo parnih strojev se dela in pripravlja najrazličnejše blago v tvornicah, kjer najde na tisoče ljudi zaslužka, in se razpošilja s pomočjo železnic po celem svetu.

Da ni dandanes lakote, zahvaliti se imamo edinole hitremu železničnemu prometu, kateri nam slučajno pomanjkanje domačih živil hitro nadomesti z živežem daljnih krajev.

Opazovali smo tedaj vodo kot najpotrebnejši živež in ob enem kot orodje, katerega se človek poslužuje z največjim uspehom in v svojo največjo korist.

Obrniti hočemo sedaj svojo pozornost na tretji glavni pogoj življenja, to je svetlobo. O tej bomo poročali prihodnjič.

vanje. V izvenljubljskih Sokolih je vzbudilo ogorčenje nastopanje nekaterih ljubljanskih gospodov, ki so se o njih izražali dvomljivo in jim vsiljevali, koga naj volijo. Ko je zmagal dr. Ravnihar z ogromno večino, so izvolili dr. Murnika soglasno za načelnika, ga prosili po posebnem odposlanstvu, naj vsprejme. Mesto načelnika je v sokolstvu prav tako častno kot staroste, dober delavec se sploh povsod lahko izkaže, vendar je Murnik odklonil. Mesto da bi se, kakor to zahteva sokolska disciplina, podredili, se je en del Ljubljancev dal zavesti celo v boj proti izvoljenemu odboru. Razume se ob sebi, da se večina ne more vdati nekaterim. Če je bila že na zboru ogromna večina za Ravnihar-ja, bo še mnogo ogromnejša večina zato, da se enkrat izvoljenemu odboru ne meče polen, ampak ga pusti delati.

Učiteljstvu preti kazni. Znano je, da so se izjavili učitelji pri deželni konferenci, ki se je imela vršiti v Ljubljani, enoglasno, da ne bodo sodelovali, ker se jim še niso povišale plače. Ta korak je bil veleumesten in vsak prijatelj učiteljstva ga je moral z veseljem pozdraviti. Deželni šolski svet pa je sedaj sklenil v svoji neskončni modrosti, uvesti proti vsem štrajkujočim učiteljem preiskavo! Stari sistem! Išče se nedolžnih žrtev, onih pa, ki so krivi, da se zadržuje regulacija učiteljskih plač — pa se ne postavi na zatožno klop! Sicer pa, zakaj ne uvede šolski svet — če že sploh disciplinira — preiskave proti vsem kranjskim učiteljem? Bilo bi to gotovo bolj pravično in pošteno. Je namreč jako neumestno in policijsko, prijemati le one, ki so bili pooblaščenim govoriti v imenu vsih. Na učiteljstvu je beseda. Navadni delavci poznajo geslo: „Eden za vse, vsi za enega“. Ako se komu od učiteljskih pooblaščenec skrivni le las, naj ostalo učiteljstvo odgovori s splošnim štrajkom! Vseh ne bodo kaznovali in v enem tednu bo štrajk radikalno napravil red!

Hrvatje in Madjari. Pred kratkim so se posvetovali v Reki hrvatski poslanci iz Hrvatske, Dalmacije in Istre. Na tem zborovanju so skoraj soglasno sprejeli resolucijo, v kateri odobravajo postopanje ogrske opozicijske stranke. Zahtevo po popolni narodni samostojnosti smatrajo za opravičeno, kajti vsak narod ima pravico, da sam odločuje o svojem življenju in o svoji usodi. Prvo stremljenje Hrvatov je Velika Hrvatska, ki združuje tudi Dalmacijo s Hrvatsko. Zahtevajo večjo svobodo glede volilnega reda, svobodo tiska, shodov itd. Na podlagi enakopravnosti hočejo doseči sporazumljenje z Ogrmi. Izvolil se je odsek petih članov, ki se ima v tem smislu pogajati z Madjari. S tem so se torej Hrvatje izrekli za Budimpešto in proti Dunaju. Zdi se nam v tem važnem trenutku postopanje hrvatskih poslancev vrlo dobro. Dunajska vlada, ki pozna Jugoslovane le tedaj, kadar gre za njeno kožo, je že skušala pridobiti Hrvate zoper Madjare. V hrvatskih polkih so se že brusili meči proti njim. Vojaške godbe so vlivale med Hrvate narodno navdušenje, ki naj bi se izrabilo proti Madjarom. A Hrvatje so se spomnili na zgodovino,

spomnili so se na Kuena, ko dunajska vlada zastopnikov hrvatskega naroda niti k cesarju ni pustila in dali so Dunaju — zaslužno klofuto.

Oholost avstrijskih Nemcev in izgrede v Brnu. Kadar uvidijo avstrijski Nemci, da kakšne stvari ne dosežejo z lepa, pa se je lotijo s silo. Laško fakulteto v Inomostu so lani skoraj do tal podrli, samo, da so vlado prisilili, da je šolo zaprla. Sedaj jim v Brnu huda preti. Čehi so skoraj na tem, da dobe tamkaj svoje vseučilišče. Dobro vedo, da so kmalu ob vso veljavo na Moravskem, ako dobe Čehi v Brnu vseučilišče so Nemci povzročili 1. oktobra tamkaj velikanske izgrede. Sklicali so shod, na katerem so manifestirali za novo nemško univerzo, oziroma demonstrirali zoper češko vseučilišče, ki je zahtevajo Čehi. Deset posebnih vlakov je pripeljalo nemške goste od vseh strani. Na čast gostom so priredili brnski Nemci velikansko bakljado. — Čehi seveda niso mogli nemških komedij mirno gledati, osobito, ker je Moravska po veliki večini češka in ker je tudi v Brnu že menda nadpolovična večina prebivalcev češka. Združili so se in pokazali, da Brno ni nemško mesto. Nad 20.000 češkega naroda se je zbralo pred „Besednim domom“, da protestira proti nemški oholosti. Z Dunaja so prišli slovanski poslanci, ki jih je množica burno pozdravila. V „Bes. domu“ je nastopilo mnogo navdušenih govornikov, ki so zahtevali drugo češko univerzo. Na shodu je govoril tudi dr. Žitnik ter pozdravljal Čeha kot zveste zaveznike Jugoslovancev. — Med Nemci in Čehi so se pojavili večkrat nemiri in spopadi. Pred „Nemško hišo“ se je vršila pravcata bitka. Nemška surovost in pristranost policije je prisilila razkačene Čeha pobijati šipe. — Rešilna družba je posredovala v 174. slučajih. Policistov je ranjenih 30. Izgrede so se ponavljali v ponedeljek in torek. V ponedeljek je bil češki mizarški pomočnik težko ranjen in je v bolnišnici umrl. Pozno ponoči so Čehi napadli „Nemško hišo“, razbili na eni strani šipe, vdrli v notranje prostore ter pometali klopi na ulico. V torek so demolirali knjigarno Vinekerjevo. Ko so nastopili vojaki, so se ustavili trdovratno pred cerkvijo sv. Jakoba. — Orožništvo je streljalo; več oseb se je težko ranjenih zgrudilo na tla.

Dogodki v Rusiji.

V Moskvi so bile velike demonstracije štrajkujočih črkostavcev tamošnjih tiskarn, katerih so se vdeležili tudi drugi delavci in dijaki. Izgrednike so večkrat razgnali vojaki in orožniki, a vedno so se skušali zbrati na novo. Več oseb je bilo ranjenih. Razun črkostavcev štrajkajo tudi delavci tobačnih tovarn in električnih železnic. Listi ne izhajajo. Pričakovati je generalnega štrajka vseh tovarniških in železniških delavcev. — Demonstrantje so na mimogredoče vojake streljali z revolverji, vsled česar sta bila dva dragonca ranjena. Ob polunoči so čete razpodile demonstrante z golim orožjem na dveh točkah, pri čemer je bilo nekaj oseb

ranjenih. Na nekem spopadu med izgredniki in orožništvom je bil en stotnik težko ranjen. — Peki so pričeli štrajkati. Pšeničnega kruha je dovolj za dva dni. — Med demonstranti je mnogo uslužbencev električne železnice, ki so pokvarili mnogo vozov. V nekaterih tovarnah so delavci ustavili delo.

Dopisi.

Od Sv. Vida nad Cerknico. Krajni šolski svet je končno vendarle uvidel, da je naše šolsko poslopje zgradba, ki docela ne odgovarja šolskim zahtevam. In to ni čuda. Pred nekaj leti je bila še privatna hiša, katero so z malimi popravami pretvorili v šolo, o kateri bi pač ne mogel reči dr. Šušteršič, da se vzdiguje liki palača med bornimi kmečkimi kočami, zakaj bila je do letos ena najslabših poslopij v vasi. Da bo dobila vsaj deloma lice šole, so jo sklenili popraviti. Pričeli so že letos z delom, nadaljevali bodo pa prihodnje leto med počitnicami. Vrgli bodo proč vsa mala, stara okna, ter jih nadomestili z velikimi modernimi. Istotako bodo zazidali vsa okna, skozi katera sije svetloba učiteljem in učencem v obličje, tako da bo padala odslej samo od leve strani. Odstranili bodo še več drugih nedostatkov. Toda kljub vsem popravam, bo ostalo še mnogo, kar bi bilo želeti. Dolgo zanemarjeni šolski vrt so letos popravili ter ga obdali z lepo žično ograjo. — S tekočim šolskim letom smo dobili nove učiteljske moči. Zapustil nas je občespoštovani g. Maks Bajc. Šel je za provizoričnega učitelja na šestrazrednico v Dobropolje. Na njegovo mesto je prišla kot provizorična učiteljica-voditeljica gđ. Mici Kralj. Na mesto v Planino predstavljene provizorične učiteljice gđ. Adele Golob, je pa prišla suplentinja Ter. Jerina.

Iz Dolenjega Logatca. V nedeljo popoldne je bila v tukajšni občinski pisarni volitev župana in svetovalcev. Navzoč je bil tudi občepriljubljeni okrajni glavar gospod Kremenšek, ki je vodil volitve. V volilno komisijo so bili voljeni gospodje A. Mulaj, M. Petrič in I. Ziherl. K volitvam povdarja občinski odbornik gosp. Josip Smole, da govori v imenu vseh logaških občanov, ako zahteva za Logatec župana, ki bo deloval za občni blagor. Posebno naj se zavzema župan za kmetijske koristi. Volitve same so izpadle kakor poročamo na drugem mestu. Po volitvi izpregovori gospod okrajni glavar Kremenšek nekoliko besedi. Pravi, da je izvolitev častna, ki izraža zaupanje od strani volilcev. Še večja kot čast pa je butara, ki jo morajo nositi župan in svetovalci. Pozivlja izvoljence, da delujejo v čast in korist občine, dežele in države. Logaško okrajno glavarstvo bode občinski odbor dolenjelogaški podpiralo po svojih najboljših močeh. Telefon veže občinsko pisarno z njegovo in veliko hitrejša in boljše se marsikaka stvar reši ustno kot pa pismeno. Nato sprejme mesto prisega obljubo novoizvoljenega župana in svetovalcev. Župan Mulaj se zahvali za izvolitev.

Omenja, da deluje že okoli 30 let v občini. Ljubezen do kraja mu ne dovoljuje, da bi delal nemire, prosi pa, da jih tudi drugi ne delajo. Logatčani naj se ogibljejo osebnostim in tako onemogočijo strankarstvo. V svojem delovanju se bo oziral vedno edinole na splošne koristi. Osebni interesi se morejo podvreči celotnim. Končno prosi navzoče za podporo. S tem je bila volitev končana in upamo, da bo zaslužni župan, ki posvečuje svoje moči nesebično že več kot četrto stoletje logaški občini, našel potrebno podporo v treznih občinskih svetovalcih, odbornikih in občanah.

Novice.

Osebne vesti. Cesar je podelil viteški križec Franc Jožefovega reda deželnosodnim svetnikom gg. Leopoldu Žužek v Postojni in Tomažu Einspieler, svoječasemu c. kr. sodnemu pristavu v Postojni. Deželnosodni svetnik v Ljubljani gosp. Julij Polec, svoječasni c. kr. sodni pristav v Logatci, je dobil naslov in značaj višjesodnega svetnika. Višji kancelijski predstojnik pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani, svoječasni c. kr. kancelist v Logatci, gosp. Josip Hočevanar, je dobil zlati zaslužni križec.

† **Nadškof goriški Andrej Jordan** je nagloma umrl dne 4. t. m. Rodil se je kot sin gimnazijskega profesorja Jordana iz Kranjskega v Gorici dne 29. novembra 1845. Leta 1902 ga je cesar imenoval goriškim nadškofom.

Živinozdravnik v Vipavi je postal Franjo Cek, rodom iz Hrušice pri Podgradu, kjer je tudi dosedaj že nekaj časa izvajal prakso in se pri ljudstvu jako priljubil. Vipavcem čestitamo, in upamo, da dobe s prvim živinozdravnikom pravega ljudskega prijatelja in vnetega delavca na narodno-gospodarskem polju!

Za župana izvoljen je bil v Dol. Logatcu v nedeljo popoldne gospod Adolf Mulaj. Za županovega namestnika je izbran gosp. Josip Smole, za občinske svetovalce pa gospodje: Ivan Mihevc, Ivan Ziherl, Anton Deglerija, Martin Petrič in Josip Lapuh.

40 let v občinskem odboru dolenjelogaškem deluje gospod Martin Petrič. 1865. leta je namreč prišel g. Petrič v Logatec in od tedaj je bil neprestano ali občinski odbornik ali svetovalec. Več let je bil tudi župan. Velezaslužnemu jubilarju iskreno čestitamo!

Nova poslopja. V Gorenjem Logatcu bo novo sodnijsko poslopje v kratkem pod streho. Delo izvršuje naša narodna tvrdka Rusjan iz Postojne. Zgradba bo stala nad 80.000 kron, ki jih gorenjelogaška občina pokrije tekom 10 let največ s pomočjo zvišane doklade na žganje. — V Dol. Logatcu bode tekom enega tedna zaplapolala zastava raz vrha nove hiše logaške posojilnice. Zgradba bo stala 35.000 kron. Stavi jo domačin gosp. Josip Kacin. — Med Gorenjim in Dolenjim Logatcem so letos pokrili več malih, a jako ličnih hišic. Med obema Logatcema na zunaj kmalu ne bo ločitve.

Grozna beda in revščina vlada v Ratečah na Gorenjskem, kjer je požar v petek zvečer napravil škode nad 300.000 K. Okoli 400 ljudi je brez strehe, zima je pred durmi, ljudje pa brez vsake pomoči. Obračamo se torej do vseh dobrih ljudi, naj priskočijo vsak po svoji moči revežem na pomoč, da si vsaj nekoliko olajšajo svoj prežalostni stan. Kdor hitro dá, dvakrat dá, zlasti v tem slučaju. Darila — v denarju pa tudi in natura — sprejema „odbor za pogorelce v Ratečah na Gorenjskem.“ Za pogorelce je cesar daroval 10.000 kron.

Ljubljanska nemškutarija bo šla kmalu rakom žvižgat in ribam pet. Do najnovejšega časa so se ljubljanski nemškutarčki, največ vladni uradniki in vojaški dostojanstveniki, šopirili okoli kazinskega vogala. Kamor se je komu zljubilo pa je postavil svoj stolček in nadlegoval ljudi, ki so pohajali skozi „Zvezdo“. Ljubljanski magistrat je uvidel to nadlego in zahteval, da se odpravijo pred kazino vse mize in stoli, in ker Nemci tega niso hoteli storiti, tudi še veranda. Tako je prišlo do tožbe. Sedaj se je rabsodba proglasila in rojakom javljamo veselo vest, da je nemškutarija slovesno pogorela in da bo mestna občina ljubljanska lahko podrli tičnik pred kazino, v katerega so se vsedali nemškutarski kalini.

Škandal! Urar Sutner iz Kranja ima razobešene na kolodvoru na Nabrežini samonemške! reklamne liste. Škandal!

„Domoljub“, listič za ljudsko poneumljenje, postaja od dne do dne bolj smešen. Nam napravlja vedno veliko zabave. Komaj se je naš list porodil, že se je uprizorila proti njemu črna vojska. Vsi notranjski kaplanje so rohnili zoper „Notranjca“ v mnenju, da ga bodo ugonobili. Vse ni nič pomagalo. Naročniki so naraščali od dne do dne. Potem so poskusili smešiti in lagati. Tudi to jim ne pomaga. Sedaj so se lotili osebe našega odgovornega urednika in to jim bo še najmanj pomagalo. Mi gremo mirno svojo pot in pustimo psičke lajati. Ako bomo našli povod učiti naše ljudstvo „Kako odpravljajo se ovcam garje, preganjajo ušivim glavam gnjide“ bomo tudi vsakokrat dokazali, da so to nasledki slabih pastirjev, ki zanemarjajo svoje črede. Skušali bomo pa naše ljudstvo poučiti tudi še o drugih zajedavcih, ki so veliko hujši kakor „ovčje garje in gnjide ušivih glav“. Seveda Domoljubovim sotrudnikom to ne bo všeč, oni se malo brigajo, če so njihove ovce vsled slabe paše in slabih pastirjev ušive, samo da je dosti volne.

Popravek kaplana Sušnika. Kaplan Sušnik nam piše: „Temeljem § 19. tisk. zakona z dne 17. decembra 1862 drž. zak. št. 6 ex 1863 zahtevam, da sprejmete z ozirom na notico „Krščansko-socijalno delo“, objavljeno v št. 17 Vašega lista, na istem mestu in z istimi črkami v postavnem roku sledeči popravek: Ni res, da sem pustil zbrati denar, da sem plačal kazen, med vrhniškimi tercijskimi, ampak je res, da so možje brez moje vednosti plačali mi prisojeno kazen. Ni res,

da sedaj spekuliram, kako bi iz njih izvabil 600 K, ki jih moram plačati za konsum, katerega sem na Trati spravil na kant, ampak je res, da sem na Trato prišel, ko je bilo kmetijsko društvo na Trati že prezadolženo, in je res, da nisem bil pri razpadu in propadu društva prav nič vdeležen, vsled tega mi tudi ni treba plačati niti vinarja za kmetijsko društvo. Na Vrhniki, dne 19. septembra 1905. Matej Sušnik, kaplan na Vrhniki.“ Bravo, g. kaplan! Vse brez Vaše vednosti? Pojte, pojte! Da ste kaj vedeli ali da sploh kaj veste, to bi bilo res težko dognati. Nam se je šlo le, da dokažemo, da je konsum propadel in da med tistimi, ki morajo zdaj plačati, najdemo le kmete, krivci-duhovniki pa nič ne vejo, in že tako naredo, da jim ni treba plačati niti vinarja za konsumarske polome, kaj še le za sodnijske kazni.

Za privatne uradnike. Socijalno-politični odsek v državni zbornici je sprejel zakonski načrt o zavarovanju privatnih uradnikov in je določil posl. dr. Fořta za poročevalca.

Že zopet ponarejeni bankovci. Dne 18. in 25. septembra se je oddalo v Novem mestu in Kandiji več ponarejenih dvajsetkronskih bankovcev. Nekoga, ki je oddal tak bankovec, so vjeli. Vsi bankovci so iz „tovarne“ znanega ponarejalca Krkoviča v Ameriki in so jih vsekakor prinesli „Amerikanci“, ki so se vrnili v domovino.

Pobalinstvo. Poroča se nam, da so zlikovci iz Hotedršice pobili okoli 28 lončkov na brzojavnih drogih ob okrajni cesti idrijski. Prejeli so že 8 sumljivih pobalinov, ki se bodo lahko tudi v zaporu zabavali nad svojim junaškim delom.

Tifus imajo na Reki. Stare vodnjake so zaprli.

Prosveta.

Javna ljudska knjižnica v Postojni prične delovati s 1. novembrom t. l. Soba, v kateri bo poleg knjižnice tudi veliko število časopisov na razpolago, nahaja se v gorenjem delu trga. Samoobsebi umljivo bo lahko vsakdo zahajal v čitalnico in knjižnico.

Na idrijski realki bodeta letos suplirala gosp. Jul. Nardin (matematika) in gosp. Jožef Mencej (slovenščina).

Narodno srečkalno društvo „Nada“. Najvišji ideal, ki plava sedaj pred dušo slovenskega naroda, je ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani. Res je, da je ta ideal še daleč in visoko nad nami, a gotovo je tudi, da se vendar končno izpolni naša želja ter se naš ideal uresniči, ker se mora uresničiti. Temeljni fond za vseučilišče je položen, in ko pride do uresničenja, tudi državna podpora ne bo mogla izostati. Župan Ivan Hribar, je ustanovil sedaj novo podjetje eminentno narodne važnosti, društvo „Nada“, ki mu postanejo člani Slovenci in Slovenke celokupne Slovenije na korist slovenskega vseučilišča. Zaklad, srečkalnega društva „Nada“ namenjen za vseučilišče v Ljubljani. Iz njega

se sme dovoliti vladi enkratni prispevek za ustanovitev vseučilišča. Vsa ostala svota pa se ima porabiti za ustanove dijakom slovenske in hrvatske narodnosti na vseučilišču v Ljubljani. Namen društva je kupovati za doneske društvenikov take v Avstro-Ogrski dopuščene zadolžnice, ki se izžrebajo s premijami ter razdeljevati morebitne dobitke. Društvo je osnovano, ko se vpiše vsaj 1000 deležev po 1 K na mesec. Društvenik je vsakdo, kdor vpiše vsaj jeden delež po 1 K na mesec ter se zaveže plačevati ta znesek šestdeset zaporednih mesecev. Mesečni doneski pa se smejo plačati tudi za več mesecev ali za vso dobo skupaj. Odbor društva izda v kratkem poziv k pristopu članov. Slovenci in Slovenke, ki Vam je na srcu kulturni in narodni prospeh naše domovine pristopite v najizdatnejšem številu!

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je sklenila otvoriti paralelko v 1. razredu družbine dekliske šole pri sv. Jakobu v Trstu, v katero svrhu se najamejo posebni prostori. Tudi je sklenila, da se čisti dobiček podružničnih veselice ne mora všteti za pokroviteljstvo, ker bi to nasprotovalo smislu družbinih pravil, (§ 4 b). Na novo kreirano drugo vrtnaričino mesto na Savi se ja imenovala gdč. Ivanka Kasteliceva iz Ljubljane; za tudi novo otrorjeni vrtec na Jesenicah pa gdč. Valentina Mally-jeva iz Tržiča. Notranjci podpirajte prepotrebno šolsko družbo!

Jan Kubelik, eden prvih umetnikov na gosli, ki ne dela časti le svojemu narodu češkemu, ampak tudi vsem Slovanom, je te dni koncertiral v Pragi. Dne 19. novembra odpotuje v Ameriko, kjer bo imel v šestih mesecih okoli 100 koncertov, za katere mu garantirajo najmanj 1 milijon kron dohodka.

Narodno gospodarstvo.

Notranjske mlekarnice pozor! V nedeljo dopoldne se vrši v Ljubljani jako važen shod zastopnikov vseh kranjskih mlekarn. Ker se bo na istem skoraj gotovo ustanovila prepotrebna, neodvisna mlekarška zveza, je sveta dolžnost vseh naših mlekarn, da se zborovanja po svojih zastopnikih zanesljivo udeležijo. Kdor pride v Ljubljano z lokalnim vlakom, naj gre nemudoma v kmetijsko družbo!

Ustanovitev mlekarške zveze? Ravnatelj kmetijske družbe Gustav Pirc je razposlal te dni na načelnštva kranjskih mlekarn tale dopis: „Častito načelnštvo! Mlekarške zadruge kamniškega in ljubljanskega političnega okraja so imele v nedeljo 1. t. m. shod, na katerem so sklenile pričeti gibanje v svrhu, da se doseže sporazumljenje glede enotne cene surovemu maslu ter so se dogovorile, poveriti c. kr. kmetijski družbi kranjski pričetek imenovanega gibanja. Vstrezaje željam imenovanih zadrug, sklicuje podpisano tajništvo shod zastopnikov vseh kranjskih mlekarških zadrug na nedeljo dne 15. t. m. dopoldne v družbeno pisarno na Turjaškem trgu št. 3. Tajništvo c. kr. kmetijske družbe kranjske. Gustav Pirc, ravnatelj.“

Napredek v logaški mlekarni. Sedaj dobiva logaška mlekarna okoli 4000 litrov mleka na dan. Ni še dolgo tega, kar se je vanjo prinašalo le dobrih tisoč litrov mleka. Mlekarni se je zadnji čas postavil parni stroj, ki goni najmodernejšo napravo po celi mlekarni. Misli se tudi nato, kako bi se sila istega še boljše izrabila in ako bi ne kazalo porabiti ga za električno razsvetljavo celega Dolenjega Logatca.

Zadružna centralna mlekarna v Ljubljani. Danes je začela poslovati zadružna centralna mlekarna v Ljubljani. Prodajala bo mleka à 20 vin., zadružnikom pa, ki mleka ne bodo mogli po tej ceni prodati, pa po 18 vin. Prevzela je že obstoječih ljubljanskih mlekarških prodajaln. S tem je menda mlečno vprašanje rešeno v prid kmetu in meščanu, ki bo sedaj lahko užival dobro mleko.

Naš rojak gospod Andrej Maver iz Zagorja je zgradil po načrtih gosp. deželnega višjega inženjerja Sbrizaja novi železni most čez Savo pri Sv. Jakobu. Dolžina vseh treh delov mosta znaša 94 m. Vsa zgradba, ki je last g. Mavra, je veljala okroglo 100.000 K in bo velike koristi za ondotni promet.

Poljedelsko-bakterijologiški zavod. Že delj časa se snuje na Dunaji velika akcija, ki si je naložila dolžnost, z vso energijo in sredstvi delati na to, da se spozna vse živalske in rastlinske škodljivce. Sedaj pa namerava c. kr. poljedelsko ministrstvo, kakor razodeva dopis na deželno vlado z dne 28. avgusta t. l. št. 15319 to akcijo spopolniti v organizacijo zakonite službe za obrambo rastlin ter je tudi to nalogo že poverilo c. kr. poljedelsko-bakterijologiški postaji za obrambo rastlin na Dunaju. Ker je z obrambo rastlin predvsem pravočasna naznanitev nastopanja rastlinskih bolezni največje važnosti, zato polaga c. kr. poljedelsko ministrstvo na oživiljenje službe zanesljivih poročil največjo vrednost. Zato se vabijo vsa šolska vodstva in županstva, da pristopijo službi poročil in torej delujejo v interesu poljedelstva. Smoter poročevalcev je pošiljati bolne rastline in škodljivce poljedelsko-bakterijologiški postaji za obrambo rastlin na Dunaj in poročati o vsih dvomljivih znakih kake rastlinske bolezni. Poročevalci se ob pristopu pouče, torej postane lahko vsak izobraženec; pristop naj se javi do 20. okt. omenjeni postaji na Dunaju.

Žganje iz smokev. C. kr. finančno ministrstvo je letos nepričakovano prepovedalo žgati iz smokev žganje. Ker je bil to skoraj edini način, da se je ta sad v večji množini spravil v denar, pritožila so se zoper krivično odredbo razna kmetijska društva in ministrstvo je dovolilo, da se smejo smokev letos še porabljati za žganje. Treba bo vse potrebno ukreniti, da se prepoved sploh razveljavi.

Vinska letina na Vipavskem in na Krasu je sploh dobra. Posebno kdor je začasa škropil se jako hvali. Tudi v Brdih imajo dobro letino, koder ni toča potolkla. V Istri ne bo letos niti polovico lanskega pridelka. Kdor je škropil pred cvetom, ima lepo grozdje, kdor je pa zamudil s škropljenjem, ima jako malo.

Edino visoke lege so obdržale grozdje, četudi se je bolj pozno škropilo.

Postojnska jama. V pretečenem mesecu obiskalo je našo jamo 1748 oseb. Vstopnina je znašala 6127 K. Med drugimi obiskovalci bilo je 5. septembra 50 slovenskih visokošolcev in 24. septembra 350 članov društva „Arbajterbine“ iz Gradca.

Vojska v Ljubljani.

V Ljubljani imajo zadnje dni vsak dan vojsko. Na trgu se bije med meščanskim in kmetskim ljudstvom boj za mleko. Okoličani so namreč sklenili, da ne bodo dajali več mleka v mesto à 16 vin., meščanke pa ga nočejo plačevati à 20 vin. Boj bi lahko ostal privatna trgovska zadeva konsumenta in producenta — kakor je n. pr. imelo prašanje podraženja mesa v Ljubljani tak značaj — da ni vanj posegel ljubljanski magistrat, uradništvo kmetijske družbe in da nista vlivala olja v ogenj ljubljanska dnevnikarja. Magistrat in „Slovenski Narod“ sta stopila nevstrašeno na stran meščanstva in mi imamo ž njima opraviti kot z odkritima nasprotnikoma. Brezobzirno se je za kmetijske koristi zavzelo uradništvo c. kr. kmetijske družbe, oziroma njen ravnatelj Pirc in mlekarški nadzornik Legvart in njihov odločen nastop za kmeta mora vzbuditi tudi pri najbolj zagriženih nasprotnikih končno vendarle spoštovanje. Imamo pa opraviti še z enim faktorjem in ta je „Slovenec“ kot reprezentant klerikalcev. Ta je od prvega početka tega boja dvorezen nož, ki ni niti za kmeta, niti za delavca, torej političen kameleon, ki se dela, kakor da bi rad obema ustregel, faktično pa hoče oba opehariti. Naj i mi k stvari spregovorimo nekoliko besedi.

Mleko je tržno blago kot meso, ki mu cene ali rastejo ali padajo. Že zadnjič smo pojasnili, da so visoke cene mesa v mestih umljive, ker ima kmet danes veliko večje troške, kot včasih. Da so pa meščani uživali toliko časa ceno mleko je pripisovati največ temu, da se vsled kočljivosti blaga, do sedaj še ni kaj posebno razvila mlečna trgovina, torej posredovalec med producentom in konsumentom. Ako bi cene dobrega mleka rastle sorazmerno s cenami mesa, moralo bi se danes v Ljubljani prodajati mleko à 32 vin. liter, ko je meso à 1 K 48 vin. kilogram. Mleko à 20 vin. liter je z ozirom na vrednost njegove vsebine in v primeri z vsebino mesa in drugih živil jako poceni! Sicer pa je produkcija mleka tako podražena, da se danes plačuje mleko tudi po deželi à 20 v liter, in sicer v Jesenicah, Tržiču, Zagorju itd. Tudi pri nas na Notranjskem ni dosti drugače. V Postojni dobiš liter mleka v mlekarni za 16 vin., v Logatcu za 18 vin. Na Vrhniki ga posamezni posestniki lahko prodajo à 16 vin. liter. Povdarjamo pa, da se dobi za ta denar le dobro mleko.

Ne cena, pač pa kakovost se nam zdi ono, čez kar se Ljubljana lahko pritožuje! V Ljubljani se zadnji čas ni prodajalo več mleko, pač pa godla. Mesto je rastlo in kakor je v 15 letih

skočil letni konsum mesa od 25.000 kg na 125.000 kg, ravno tako se je zvečal tudi konsum mleka, četudi ne morda popetoril. Mesto, da bi okolica zboljšala in zvečala živinorejo, začela je mleko fabricirati. Nikakor pa se ne more trditi, da se je splošno tako delalo. Ne motimo se, če trdimo, da je ta sleparija, kakor sploh vse druge dobre lastnosti, ki jih ima ljubljanska okolica, sad klerikalne vzgoje. Mi nimamo nobene potrebe, zagovarjati nepoštenost. Ista škoduje vsakemu stanu in tudi kmetskemu.

Poleg one samozavesti, ki jo imajo naši ljudje od klerikalne vzgoje, misleč, da lahko store največjo lumparijo, samo če so pripadniki takozvane katoliško-narodne stranke, pa je kriv tudi ljubljanski tržni nadzornik jako veliko, da so Ljubljančani skozi toliko in toliko let vživali nezdravo in slabo mleko. Šele sedaj so prišli na smodnik — stroge kontrole!

Nemalo pa je krivo ljubljansko občinstvo samo, ki ima precej čuden okus. Kakor vživa brezskrbno in zadovoljno tudi z žaganjem basane klobase, samo če so poceni, ravno tako ga tudi fižol, moka, polži, odpadki itd. itd. v posnetem mleku niso veliko motili, dokler je bilo mleko po ceni. Pasterizovano, sterilizovano, otročje, skratka: higijenično mleko, ki ga razven ljubljanske okolice producira na Kranjskem malone že vsaka vas, so za Ljubljančane neznane prikazni. Kar se tiče načina boja, mora vsak količjak objektivno človek pripoznati, da je bil isti ostuden. Je pač malo preveč, če se v Ljubljani dopušča, da mečejo meščanke vpričo policajev kmetičam jerbaze raz glave. V nobeni gorski vasi bi se ne moglo tako pometati z mestnimi agenti, kot se je pribelem dnevu in ob azistenci policijskih organov delalo s kmetičami v Ljubljani!

Mesto ostudnih represalij, mesto, da se je tako čudno pritiskalo in napadalo za slovensko kmetijstvo velezaslužnega ravnatelja kmetijske družbe, g. Pirc-a, naj bi se sporazumno ž njim, kot predsednikom komiteja za zvišanje mlečnih cen, stvar sporazumno rešila.

Pred vsem pa bi se moralo ost obrniti proti onim, ki se špekulirajo vriniti kot posredovalci med konsumentom in producentom! Če se hoče Ljubljano stalno preskrbeti z dobrim mlekom, ne kaže družega kot ustanoviti centralno mlekarno. Če jo ustanovi magistrat, bo potem kmalu uvidel, da ne more dajati dobrega blaga à 16 vin., Ljubljančani pa se bodo tudi kmalu sprijaznili z mislijo, da je boljše plačati 20 vin. za liter dobrega mleka, kot pa 16 vin. za liter vode.

Ne motimo se, ako trdimo, da je s tem mlečnim vprašanjem na Slovenskem prvič stopilo na dan agrarno vprašanje, ki ga ima predvsem rešiti reprezentant kmetijstva na Kranjskem, c. kr. kmetijska družba, sporazumno z meščanstvom. Žalibog pa vanj vtikuje svoj nos tudi neznačajni „Slovenec“ in — hoteč napeljati mleko na svoj klerikalni mlin — spravlja vso akcijo v čudno luč in kočljiv položaj.

Za kratek čas.

Večina zmaga. Norca so vprašali, zakaj so ga zaprli v norišnico. „Čisto lahko!“ odgovori jim ta, „trdil sem, da so vsi ljudje blazni, drugi pa so rekli, da sem blazen jaz; večina je zmagala!“

Smola. „Kako je z mladim doktorjem, ki je lani šel v Afriko?“ — „Prav žalostno! Prvi bolnik, kateremu je ozdravil želodec, ga je snedel!“

Notranjci, berite, širite in naročajte „Notranjca“!

Mala oznanila.

2 omari za led (Eiskästen) in **1 perilni stroj** ima naprodaj Anton Ditrich, trgovec v Postojni.

Jednega pomočnika ter jednega učenca sprejme takoj Josip Vilhar, kovaški mojster v Matenjivasi pri Postojni.

Učenca za trgovino z mešanim blagom na deželi iščem 14—16 let starega dečka iz poštene družine. Več se izve pri upravnistvu »Notranjca«.

Za tujce oddajam v Dol. Logatcu opravljene sobe. Več povedo iz prijaznosti v hotelu »Kramar«, Dol. Logatec.

Dimnikarskega učenca sprejme Ivan Kolar, dimnikarski mojster v Postojni.

Divje kostanje, lepo krepko drevje za drevorede ima po ceni na prodaj Trško oskrbnistvo v Postojni.

3000 korcev (strešne opeke) ima na prodaj Franc Mrhar, dimnikarski mojster v Planini pri Rakeku.

Krojaškega učenca (vajenca) iz boljše rodbine sprejme pod ugodnimi pogoji Fran Kraigher, krojaški mojster v Ljubljani, Kongresni trg 5.

Učenec poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, slovenskega in nemškega jezika zmožen, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom V. Šket v Ilirski Bistrici.

Dobro ohranjen voz „brek“ ima po nizki ceni na prodaj Matija Zafred v Št. Petru št. 56.

Izvrstno naravno brinjevo olje, pristni brinjevec in slivovko ima na prodaj in pošilja na zahtevo vzorce Štefan Pivk, Predgrize, p. Črnič nad Idrijo.

Enonadstropna hiša v Postojni na prodaj. Hiša v kateri je tudi vodovod obstoji iz 6 sob, 2 kuhinj, 2 hramov in perilne kuhinje. Poleg hiše je lep vrt. Natančneje pojasnila daje Jakob Jež v Strmici pri Postojni.

Učenca, kateri bi imel veselje do soboslikarske in pleskarske obrti sprejme takoj Ivan Zwölf, sobni slikar in pleskar v Postojni št. 73.

Cementne cevi razne velikosti so po zmernih cenah na prodaj pri Jos. Dekleva v Postojni.

Lepega, mladega pa bolj velicega psa kupi za stražo okoli doma in ne za na verigo Jcsip Laurič, Nova vas pri Rakeku.

E 200/5

4.

Dražbeni oklic.

Po zahtevanju ned. Ivana Tomšič v Il. Bistrici po g. dr. Alojziju Žnidaršič, c. kr. notarju v Il. Bistrici bo dne

23. septembra 1905

dopoldne ob 9. uri pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 dražba zemljišč vl. št. 103 in 278 kat. obč. Radohovavas.

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi je določena vrednost 3350 K.

Najmanjši ponudek znaša 2233 K 33 v., pod tem zneskom se ne prodaja.

Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnine (zemljiškoknjižni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodnji v izbi št. 6 med opravnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obveste osebe, katere imajo sedaj na nepremičnini pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnije, niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

Določitev dražbenega obroka je zaznamovati v bremenskem listu vložkov za nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi.

C. kr. okrajna sodnja v Postojni, oddelek III., dne 5. oktobra 1905.

Ivan Zwölf

sobni slikar in pleskar

= v Postojni.

Prodaja barv, firneža, laka, čopičev itd.

Priporoča se slav. občinstvu za naročila v njegovo stroko spadajočih del ter zagotavlja ————— točno in solidno postrežbo. —————

Šunka s kožo, kilo po 1 gld., brez kosti po gld. 1.10, plečeta brez kosti po 90 kr., slanina in suho meso po 80 kr., prešičevi in goveji jeziki po 1 gld., glavčina brez kosti po 50 kr.

Salame dunajske po 80 kr., à la krakovske, fine po 1 gld., iz šunke zelo priljubljene po gld. 1.20, à la ogrske, trde po gld. 1.50, ogrske fine po gld. 1.80 kilo. — **Velike klobase** ena 20 krajcarjev.

Slivovka, brinovec, pristen, liter gld. — 70 do 1.20, **brinov cvet** liter gld. 1.50. — To priznано dobro blago pošilja po povzetju od 5 kil naprej prekajevalec in razpošiljalec živil

Janko Ey. Sirc v Kranju.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoludne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

Zarezano strešno opeko

(Falz)

navadno strešno opeko, kakor tudi zidak, žlebak
in vsako drugovrstno opeko ima v zalogi

Karol Jelovšek

opekarnar na Vrhniki (Notranjsko).

Hôtel Grajžar

v Ljubljani, Dunajska cesta

se priporoča slavnemu občinstvu.

Izvrstna kuhinja.

Pristna vina.

Vsaki dan sveže pivo.

Prenočišča.

Z odličnim spoštovanjem

Ant. de Schiava.

Notranjci, rabite narodni kolek v
korist družbe sv. Cirila in Metoda!

Ravnokar je izšla

v zalogi

J. Blasnika nasl. v Ljubljani

VELIKA

PRATIKA

za navadno leto

1906,

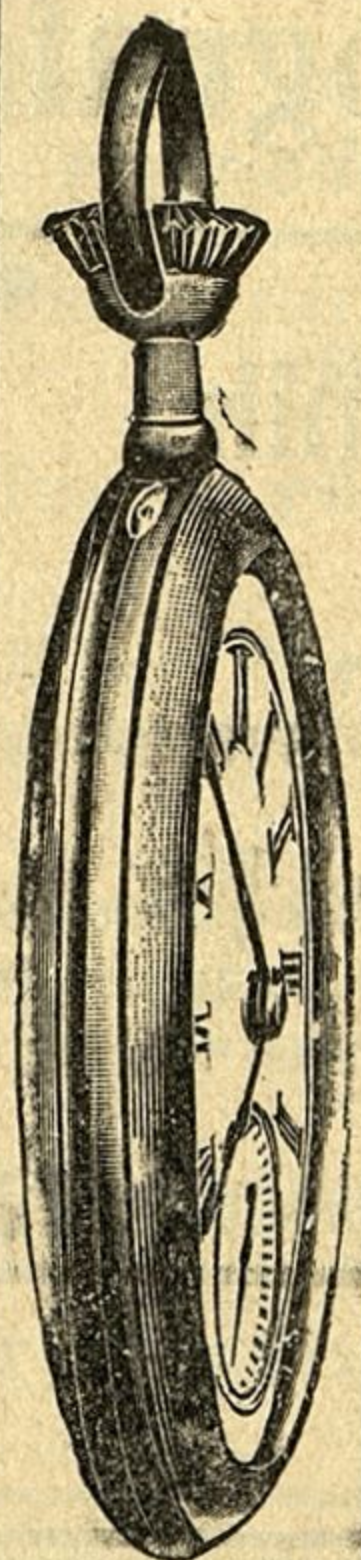
ki ima 365 dni.

Blasnikova „Velika Pratika“, katero je izdajala c. kr. kmetijska družba nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je **edinole prava, starodavna „Pratika“**, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v.č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo **sv. Jožefa** kot uradno potrjeno varstveno znamko. **Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratiko“**, vsako drugo zavrnite kot nepravo!!!

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

„Vel. Pratika“ stane 24 v.

Zahtevajte cenike zastoj
in poštine prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka
na debelo in drobno.

U r a r

in **trgovec zlatnine in srebernine**,
delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v
Bielu, Genovi in Glashütte.

Fr. Stupica

Ljubljana

== Marije Terezije cesta št. 1 ==

v Ančnikovi hiši poleg Figovca

priporoča

Portland- in Roman-cement, železniške šine, traverse, storje, dratence, kovane cevke, ključavnice in okove, štedilnike in peči, pumpe za vodo, pocinjene, svinčene in asfaltirane cevi, nagrobne križe, kotle za klajo, kuhinjsko opremo, mrežo in bodečo žico za ograjo, mizarstvo in ključavničarsko orodje.

Velika zaloga

slamareznic, čistilnic, gepeljnov, mlatilnic, plugov, bran in samokolnic.

Šolske tiskovine

priporoča

— tiskarna —

J. Blasnika naslednikov

v Ljubljani.

o o o

Istotam izvršujejo se tudi

vsa druga tiskarska in litografska dela.

Maks Šeber v Postojni.

Akc. tiskarna.

Knjigoveznica.

Fotografični atelije.

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska vodstva, posojilnice, mlekarske zadruge itd.

Izvršuje se po naročilu vsa druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k veseliam in občnim zborom, programe, naznanila o zarokah, porokah itd., parteliste, pisma in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice, trgovska naznanila itd. itd.

Izvozna pivovarna in sladnica

— v Senožečah —

priporoča priznано najboljšo à la Plzensko marcno kakor tudi **eksportno pivo** v sodčkih in steklenicah po konkurenčnih cenah in zagotavlja najboljšo postrežbo.

☞ **Izvoz po vseh deželah.** ☞

Zaloge se nahajajo v Postojni, Planini, Bovcu, Cerknici, Logatcu, Št. Petru, Vipavi, Šturjah, Opčini, Proseku, Kozini, Podgradu, Rihenbergu i. t. d.

Glavna zaloga je v Trstu.

Velika trgovina špecerije, galanterije, železa, porcelana, stekla, barv in kolonijalnega blaga na debelo in drobno

Anton Ditrich v Postojni

priporoča **nepremočljive odeje** (plahte) **za vozove, komate in konje** po tovarniških cenah. Ker zastopam veliko tovarno, katera izvršuje naročila točno in zanesljivo je vsakemu priporočati, da se z naročilom le na mene obrne, ker za naročene odeje jamčim.

Nadalje opozarjam na veliko in okusno zbirko **okvirov** od 20 vin. do K 5.— za 1 m. Razne **lepe podobe z okviri** in **brez okvirov**; istotako **brušena** in **navadna ogledala**. — V okvir stavljenje podob in ogledal **brezplačno**.

Pekarija, razno fino pecivo in raznovrstne sladčice.

Fina pristna namizna vina, zdravilni konjak, fini rum, ruski čaj, raznovrstno pristno žganje, in razna rudninska voda in vrelci.

Velika izber **oljnatih** in **prstenih barv, čopičev, laka, kleja, lima, karbolineja, gipsa**.

Razna obuvala za otroke in fini ruski galoši vse velikosti.

Šolski in pisarniški predmeti, najnovejše razglednice, kasete, svilnati papir itd.

Okusna zbirka **galanterijskaga blaga za darila** in **raznovrstne igrače**.

Prodaja **rdeče soli** in **redilnega praška za živino**.

Zaloga **Portland** in **Roman cementa** ter vseh **potrebščin za stavbe** po posebno znižani ceni.

Zastopstvo za Notranjsko priznано najboljšega **strešnega krila „Eternit“** patent Hatschek, ter druge **raznovrstne opeke za kritje streh**.

Trgovecem primeren popust. — Postrežba točna in priznано solidna.

S cenami sem vsakemu vsikdar drage volje na razpolago.

P. n. gostilničarji dobijo steklo, porcelan in kuhinjsko orodje in blago primeren popust.

P. n. rokodelci dobijo na vse v njih stroko spadajoče orodje in blago primeren popust.

Trgovina z
usnjem.

IVAN SEUNIG

Trgovina z
usnjem.

LJUBLJANA, Stari trg 7.

Priporoča svojo dobro urejeno zalogo **podplatov**, enojnih, dvojnih in trojnih švicarskih **vachè. hemlok** (na podplatih) **waldivia, Australia, Croupons** raznih mark, **Vachè-Croupons** pristnih švicarskih podplatov; notranjih podplatov, **teletine, kravine** in **likanega usnja** kakor tudi **čohovine** (Pittling) lastnega izdelka. — **Lakirano, sedlarsko, jermenarsko, knji-goveško, jelenovo** in **kozje usnje**. — **Čevljarske potrebščine, kopita** in **vsako-**
===== **vrstno orodje.** =====

Vedno v zalogi: **Prava francoska teletina, Satine, Kid-usnje** in **irhovina** (Chevreaux), **ruska juhtovina, kože in golenice, ribji** in **goveji loj, ribja mast** in **degras za strojarje, laneno** in **rudninsko olje** ter **olje zoper prah.**

○ ○ ○

————— **Direktni uvoz.** —————

◇ ◇ ◇

Kupuje in prodaja: **ježice, volno, ščetine, mezro** in **arovco.**

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

• posluje •

vsak petek od 9.—12. ure dopoldan.

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

☞ **Daje posojila po 6%** ☞

na osobni kredit ali proti vknjižbi.

— ○ ○ ○ —

Promet leta 1904 znaša **1,030.010 K 11 v.**

Izjemoma in v nujnih slučajih se sprejemajo vloge in dajo posojila tudi ob družih delavnikih.

Izhaja dvakrat na mesec. Velja po pošti prejemati za celo leto 2 K, za pol leta 1 K. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — **Naznanila** se računajo za celo stran 25 K, za pol strani 15 K, za četrto strani 8 K, za osminko strani 4 K. **Mala oznanila** po 20 vin. od petit-vrste. Ako se inserati večkrat tiskajo, ceneje. — Uredništvo in upravništvo se nahaja v Postojni hišna št. 256. — Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo, rokopisi ne vračajo.